

LACZKÓ-SZENTMIKLÓSI ENDRE

A Görgényi-havasok Gyergyó turisztikájában

A Gyergyói-medence mintegy 1630 km²-nyi hegyközi medence. A századok folyamán bizonyos történelmi-gazdasági-demográfiai kapcsolatok kialakulása révén Gyergyó térségéhez számíthatók a Tölgyesi-völgy, Borszéki-, sőt a Bélbori-medencék is. Beszélhetünk Gyergyó régióról, hiszen a meghatározás megfelel a három alapvető összefüggésrendszernek: lehatárolás-térfeosztás (regionalizáció), térségi szerveződés folyamata (regionalizálódás), valamint a regionális identitás és irányítási rendszer létrejöttét átfogó rendszer (regionalizmus). Bármely tényező hiánya kizárja, hogy régióról beszéljünk. Az utóbbi 15-20 évben kialakult az ún. turisztikai régió fogalma, amelyik térségeken, régiókon áthidaló földrajzi térségekre terjed ki. Ilyen lehet például a Retyezát, Fogaras, Radnai-havasok vagy akár a Görgényi turisztikai régió.

Gyergyó természeti, turisztikai látványosságairól szólva elsősorban a Hagymás-hegységben levő Gyilkos-tó, Békás-szoros, a Gyergyói-havasokbeli Sűgő-barlang vagy Borszék jut eszünkbe. Viszont a Görgényi-havasok látványosságai és turisztikai lehetőségei ugyancsak sok élményben részesíthetik az idelátogatót. A Görgényi-havasok Gyergyóból elérhető tájai mostohagyermekai a turizmusnak. A Bucsecsben levő Szfinx vagy Babele geológiai képződményeket, hacsak felvételről is, de sokan ismerik. A Maroshévíztől kétórányi járásra levő csodálatos sziklaalakzatokról, a Görgényi Kőgombákról kevesen hallottak.

A Görgény vonulata a Hargita, Gyergyói-medence, Maros-szoros, Nagy-Küküllő és az ebbe beleömlő Sikaszó, valamint a Küküllő dombvidéke által behatárolt vulkanikus hegység, alapkőzete különböző andezitekből és piroklasztitumokból áll (összecementeződött vulkáni törmelék). Elnevezése feltehetőleg kun-besenyő eredetű. A X-XI. században Erdély délkeleti részén és a Kárpátokon túl, velünk

távolabbi rokonságban álló, ótörök nyelvet beszélő népek telepedtek le: uzok, kunok, besenyők. Néhány földrajzi név ma is őrzi az emléküket: a havasalföldi Teleorman, Caracal, Calafat, az erdélyi Küküllő, Fogaras (kőrisest jelent), Uzon és a Görgény, aminek jelentését nem ismerjük. Déli szomszédjának, a Hargitának a neve valószínűleg szkíta eredetű, de a távoli Mongóliában a hunok ősi földjén is van egy Hargita nevű hegység.¹

Bár területre nem a legnagyobb, a Kárpátokban az egyik legtöbb természetvédelmi tája a Görgénynek van:

- a Maros-völgye, Hargita és Maros megyék határa és a Bisztra között (4000 ha)
- a maroshévízi termál vízesés (0,5 ha)
- a hangszerfenyő laposnyai termőhelye (80 ha)
- a görgényszentimrei dendrológiai park (10,5 ha)
- a hegység legmagasabb csúcsa, a Nagymezőhavas (1777 m) és környéke (6000 ha)
- a Görgény folyó vízgyűjtőmedencéjének összes vize az Iszticsó-patak befolysáig.²

Kevesen tudják és szakkönyvek is ritkán említik, hogy a Görgényben van Európa legnagyobb átmérőjű kialudt vulkáni krátere (11,9 km). Ez a Fancsal (1684 m), Bérces (1643 m), Öreg-havas vagy Bătrâna (1634 m), Kecske-kő (1481 m) csúcsok által behatárolt krátermaradvány (kaldera). Gyergyóremete központjától a 153C megyei úton (kövezett út) kisautóval 30-40 perc alatt megközelíthető.

A Görgényi-havasok a Kárpátok hegyei között az egyik legkevésbé szennyezett, környezeti ártalomnak kevésbé van kitéve. Ez annak tulajdonítható, hogy völgyfeljárói, főleg a keleti és az északi részén keskenyek, így nagyobb emberi település létrejöttére vagy ipari tevékenységre nem alkalmasak. Annak ellenére, hogy az utóbbi időben nagyméretű erdőirtás folyik, a hegységet ma is kb. 70 %-ban összefüggő erdőségek borítják.

1 ZSIGMOND Enikő: *A Hargita-hegység turistakalauza*. Barót, Tortoma Kiadó, 2019.

2 LACZKÓ-SZENTMIKLÓSI Árpád: *A Görgényi-havasok turisztikai potenciálja (szakdolgozat)*. 2005.

Élővilága nagyon változatos, különösen gazdag a nagyvadállománya. Medvepopulációja a hargitai mellett a legnagyobb az egész Kárpátokban. Becslések szerint 600, de akár 800 medve él itt. Vadállománya miatt évszázadokon át királyaink, fejedelmeink és főnemesek kedvelt vadászhelye volt. Nem tudjuk, hogy az Árpád-házi királyok közül járt-e itt valaki, de 1366-ban Nagy Lajos királyunk (1342-1382) egy görgényi vadászata alkalmával írt levelet Marco Cornuzzo velencei hercegnek, kérvén, hogy gályákat béreljen a tervezett itáliai (nápolyi) hadjáratához. A levél eredetije a bécsi állami levéltárban található (ebben a hadjáratban vett részt Toldi Miklós, mint a király külföldi zsoldosseregének parancsnoka).³

Többször járt itt vadászni az 1889-ben tragikus véget ért Rudolf főherceg és trónörökös, Ferenc József császár, magyar király és Erzsébet (Sissi) királyné fia. Ugyanis a család 1881-ben vadászat céljára megvásárolta a Rákóczy-Bornemissza kastélyt Görgényszentimrén (1893-ban itt létesült a híres görgényi erdészeti iskola). A hagyomány szerint Sissi több alkalommal is meglátogatta a Görgényt, sétálgathatott a kastély gyönyörű parkjában, de ennek írásos említése csak egy alkalomról szól, amikor egy Nekita nevű vadőr vezetésével, kíséretével együtt medvevadászon vett részt.⁴ Gyakran megfordultak itt a Hunyadiak, Báthoryak, Bethlenek, Rákóczyak is, Edward walesi herceg, aki később VII. Edwardként Nagy-Britannia királya lett (1901-1910), valamint jeles politikusok, mint Eszterházy Alajos, Károlyi István és még sokan mások.⁵ Kastélya volt itt Laposnya felett a román királyi családnak és Horthy Miklósnak, Magyarország kormányzójának is. Nem maradhat ki a sorból a Ceaușescu család és a bolgár kommunista vezető Todor Zsivkov sem, akiknek kedvelt vadászó helyük volt a Görgény.

A következőkben ismertetnék néhány olyan turisztikai célpontot, amelyeket Gyergyóból kiindulva érdemes a Görgényben felkeresni. Ezek nagyjából legtöbb egy óra autózás után elérhetők vagy megközelíthetők.

3 ENDES Miklós, dr: *Csik-, Gyergyó-, Kászon-székek (Csík megye) földjének és népének története 1918-ig*. Budapest, 1938. 25.

4 Orbán János görgényszentimrei lakos közlése, 1997. Az interjút készítette Laczkó-Szentmisklósi Endre.

5 BAGI Etelka-CSORBA László: *Kastélyok és mágnások*, Budapest, 1944.

A laposnyai vadászkastélyok

A Görgényi-havasok egyik gyöngyszeme a nagy turisztikai vonzatú Laposnya (Lăpușna) erdésztelep, amelyik a Fehérág, Székely-patak és Laposnya, illetve Nyak (Gitya) patakok egyesülésénél alakult ki. Már a XVIII. sz. közepén említik a források. Megközelítése: Gyergyóremetétől a 153C megyei úton, – a Bakta-Fehérág átjárón keresztül – 23 km.

A román királyi kastély

Építését 1923-ban kezdte meg I. Ferdinánd király.⁶ Tervét a Curtea de Argeș-i templom restaurálására meghívott Lenui építésmérnök készítette. A kastély belső kiképzése szászrégeni mesterek munkája: Gustav Müller, Adolf Galner és Karl Schneindorfer dolgozta ki. 1926-29. között a királyi család főépítésze, a cseh származású Karol Liman a kastélyt kibővítette. (Liman építette a sinaiai Peleş és a Pelișor kastélyt is.) Ferdinánd király végrendeletileg a kastélyt Miklós nagyhercegre hagyományozta, aki 1939-ben testvérének, II. Károly királynak adta.

A király évente 10-12 napot töltött itt, többnyire vadászott és sakkozott. Észak-Erdély Magyarországhoz csatolásakor a kastély, mint magántulajdon a román királyi család kezén maradt. 1948-ban a kommunista hatalom államosította és magas rangú pártvezetők vadászkastélya lett. 1989 decemberéig a Ceaușescu házaspár birtokolta. Elena kiirtatta a környékről a siketfajdokat, mert párzáskor a dürgésük idegesítette. Egy 1991-es kormányhatározat alapján a kastély ideiglenesen a marosvásárhelyi Grand Kft. birtokába került. Télen nyáron turisták százainak biztosít szállást.

6 LACZKÓ-SZENTMIKLÓSI Endre: *Laposnyai vadászkastélyok*. In: *Erdélyi Gyopár*. (2015) 2. sz.

A Horthy-kastély

Horthy Miklós, II. Károly király uralmának bukása után (1940. szeptember) tárgyalásokat folytatott a román királlyal a román királyi vadászkastély megvásárlásáról.

A tárgyalások nem jártak eredménnyel, ezért a kormányzó 1941-ben felépíttette Laposnyától keletre, kb. 1 km-re a Tolvajkútnak nevezett hegy alatt vadászkastélyát. Kétemeletes, az osztrák Alpok menedékházaira emlékeztető épület volt. A földszinti rész kvaderkövekből épült. Itt volt a nagy ebédlő, konyha, fürdők és orvosi rendelő. Ez utóbbi csak akkor működött, amikor a kormányzó itt tartózkodott. Az emeleti rész faragott, összerótt gerendákból épült. Ez adott helyet a lakosztályoknak és egy hatalmas társalgónak. A szobák padlózata (parketta) és a lépcsők gyönyörű vöröses színű tiszafagyökből készültek. A színes csempekályhák minden darabja a Görgényben honos nagyvadat vagy madarat ábrázolt, különböző nézetből. A lépcsőház falait üveg- és tükörborítás, az ajtókat faragott virágábrázolás díszítette. A kastély akár 150 személy kiszolgálását is lehetővé tette. Vízét, a mintegy 1 km-re levő Tolvajkút forrásából földalatti csatornán, szabadeséssel vezették be, mely ma is működik. 1945 után a kastélyban és a mellette levő személyzeti lakásokban pionírtábort létesítettek.

A hajdani Horthy-vadászkastély Laposnyán.
Forrás: A fénykép a szerző tulajdona.

Egyes források szerint 1958-ban a Securitate a kastélyt felgyújtotta. A tűz keletkezését egy nagytakarítás alkalmával való gondatlanságnak álcázták. Olyan szép kastély volt, hogy a görgényvölgyi románok is sajnálták elpusztítását. Ma már csak a pincék, az alap és néhány oldalfal látható. A valamikori személyzet szálláshelyei továbbra is, 1989-ig pionír-táborhelyként működtek. A terület jelenleg a libánfalvi önkormányzat tulajdonában van. A régi épületeket felújították és néhány új szálláshely is épült. Sok turista látogatja. Sajnos a Horthy-kastély neve az utóbbi turisztikai kiadványokban nem kerül említésre, csak, mint volt pionírtábor.

Az említett Tolvajkút a volt Horthy-kastélytól mintegy 1 km-re van. Rég felhagyott szekérúton lehet megközelíteni (vigyázat medveszékely!). A Szászrégen felől gyalog hazatérő gyergyói tutajosok pihenőhelye volt. A XIX sz. elején hazatérő tutajosokat raboltak ki és gyilkoltak meg itt. Innen a neve, Tolvajkút.⁷

A gödemesterházi karmelita kolostor

Gyergyószentmiklóstól az E578 úton haladva mintegy 45 km-re, Maroshévíz után Gödemesterházánál balra letérve és a községen végigmenve 2,5 kilométer után (2 km aszfaltút), a két Göde patak találkozásánál gyönyörű fenyvesek között pillantjuk meg a karmeliták kolostorát.

A rendet a XII. században alapították a mai Izrael északi részén levő Kármel-hegyen. Az iszlám térnyerése miatt a rend Európában is elterjedt. Magyarországon Nagy Lajos királyunk honosította meg 1372-ben. A renden belül nagyon erős a Mária-kultusz és Illés próféta tisztelete. Első kolostoruk is ezért létesült a Kármel-hegyi Illés kútja nevű forrásnál. A gödemesterházi Szent Keresztről elnevezett karmelita kolostort a franciaországi Saint-Rémy-i (Cote D'Or, Burgundia) Szent Illés Testvériség alapította 1994-ben.

7 LACZKÓ-SZENTMIKLÓSI Endre: *Francia karmeliták a Görgényi-havasokban*. In: *Erdélyi Gyopár*. (2015) 4. sz.

A templom és kolostoregyüttes tervezője és az építés vezetője André Merckel francia építész volt. Felépítéséhez világszerte 400 személy járult hozzá pénzzadománnyal. A belső terek és a sétányon található imahelyek fadaragványai Marius Retegan dési szobrász munkái. Ez utóbbiak Krisztus életéből vett jeleneteket ábrázolnak. Mind-egyiknél egy Szűz Máriát dicsőítő imarészlet olvasható román, francia és magyar nyelven. A templom szentélye felől Lisieux-i Szent Teréz egész alakos szobra látható, amelyik egy francia szobrász alkotása. A sétányon még láthatunk a Kármel-hegyi Il-
lés kútra emlékeztető és Szent Illés próféta tiszteletére állított kis imahelyet, amely-
ken „Él az Úr, Izrael istene, aki előtt állok” felirat olvasható román, magyar, német,
görög, héber, angol, francia, örmény, olasz, lengyel, portugál és spanyol nyelven.

A kolostor konferencia-teremmel és 30.000 kötetes könyvtárral rendelkezik. A könyveket kiadók, intézmények, kolostorok (főleg francia) és magánszemélyek adományozták. A kolostor missziója az ökumenizmus, a keresztények egységének erősítése. Ezért is létesült ebben a térségben, ahol katolikusok, ortodoxok, protes-
tánsok is élnek.

A közösségi házhoz kívül, a hat kisebb és három nagyobb épületben bárkit szívesen fogadnak néhány napra. A szállás ingyenes, de bizonyos feltételeket a vendégeknek be kell tartaniuk: napi háromszori közös ima, megfelelő öltözet, ze-
nehallgatás csak fülhallgatóval lehetséges, dohányzás és szeszes ital bevitele tilos stb. Minden évben jelentős esemény az Urunk színelváltozása ünnepség (augusztus 5-6). Ekkor minden felekezet híveivel találkozhatunk itt. Ez alkalommal teológiai konferenciára is sor kerül, amelyen az izraeli judaista egyház is képviselteti magát. A kolostorban kegytárgyakat és több nyelven írott (magyarul is) egyházi kiadvá-
nyokat lehet vásárolni.⁸

A környék kultikus helynek számíthatott, amelyhez pogány kori legendák fű-
ződnek. Az egyik szerint itt lakott az ősi rovásírásunk ismerője, Göde mester, akit a király kivégeztetett, mivel rejtegette a nagy táltost, Bogátot. A táltos keresésére indult 200 ember rejtélyes módon eltűnt a hatalmas erdőségekben. A mondát Wass Albert is feldolgozta *Hagyatékek* című írásában.

8 Interjú Eliane Poirot nővérrel, a kolostor apátnőjével, 2013.

Termálvizek

A Maros völgyében Maroshévíz és Szalárdtelep között, a törésvonal és utóvulkáni működés nyomán, több helyen termálvizek törnek a felszínre. Maroshévíz másik megnevezése, a magyar és román nyelven egyaránt használt szláv eredetű Toplica is erre utal („teplo” az ószláv nyelvben meleget jelent).

A Bánffy fürdő

Valamikor a Görgénytől, Idecstől Maroshévízig tartó hatalmas erdőségek a Bánffy nemesi családé voltak. Bánffy Pál 1580-ban bekövetkezett halálakor a négy Bánffy utód a birtokot elosztotta egymás között.⁹ Ezért kötődik a Bánffy név Maroshévízhez.

A fürdőtelep Maroshévíz központjától nyugatra, valamivel több, mint egy km-re van, 677 m tengerszint feletti magasságban. Vize minden évszakban 27-29 Celsius fokos. Két strandja van, külső és belső, kellemes erdei környezetben, sétányokkal. Pezsgőfürdő, szauna, fitness szolgáltatás is igényelhető.

Az Urmánczy fürdő

A strand Maroshévíz központjában található, közel a Maroshoz. Eleinte a fürdő a szárhegyi Lázár családé volt, akiktől 1869-ben a magyar-örmény Urmánczy család vásárolta meg és birtokolta 1948-ig, az államosításig. Jelenleg a fürdő az Urmánczy utódok birtokában van. Vize az évszakok függvényében 26-29 Celsius fokos. Olimpiai méretű fürdőmedencéje (50x20 m) akár nemzetközi úszóversenyek megszervezésére is alkalmas.¹⁰

A termál vízesés

A Bánffy fürdő felé menet a vasút közelében balra letérve, mintegy 200 m-re a vasút mellett látható. A Bánffy patakocska több forrás vizét felvéve, közöttük a fürdőét is, a travertin mészkőfalon fátyszerűen több ágba 8-10 m magasságból zuhan le. Télen, a legnagyobb hidegben is, vize 18-20 Celsius fokos. Európában is ritkaság. Hozzánk legközelebb csak az olaszországi Toscana

9 VOFKORI László: *Székelgyőld útikönyve. II.* Budapest, Carthographia Kiadó, 1998. 188.

10 CZIRJÁK Károly: *Taplócztól Maroshévízig.* Csíkszereda, Státus Kiadó, 2010. 192.

tartományban találhatunk hasonló látványosságot.¹¹ 2005-től természetvédelmi terület. A fölötté levő travertinpadról szép kilátás nyílik a városra.

A maroshévízi
termál vízesés

Téli sportok

A sí- és szánkósportok kedvelői néhány, az utóbbi időben kiépített sípályát vehetnek igénybe.

A maroshévízi sípályák

Annak ellenére, hogy használatuk országos viszonylatban olcsó, minőségileg vetekednek bármely romániai sítereppel. Két pálya van, a Mogyarós 470 m hosszú, szintkülönbsége 125 m, szélessége 50-60 m. A Fenyő sípálya 1200 m hosszú, 140 m-es a szintkülönbsége, legnagyobb szélessége 60 m.

¹¹ Idem.

A gyergyócsomafalvi Veresvirág sípálya

917 m hosszú, 1129 m-ről a szintkülönbsége 198 m. Lejtőfoka 23 %-os. Éjszakai világítással rendelkezik. Felvonóját Liechtensteinből vásárolták. Szánkópályája is van. Panziójában 40 személy kaphat szállást.

A Havas Bucsin sípálya

A Gyergyószentmiklós-Parajd országúton, Gyergyótól 30 km-re, a Bucsin-tetőtől (1287 m) 1,5 km-re baloldalt található. 2007-ben létesült, közepes nehézségű. Hossza 1149 m, szintkülönbsége 160 m, lejtőszöge 14 fokos. Felvonója óránként 720 személyt tud felvinni. Menedékháza 20 férőhelyes.

Bogdán sí- és szabadidőközpont

Továbbmenve az országúton mintegy 1,5-2 km-re ugyancsak baloldalt van a Bogdán sí- és szabadidőközpont. Két pályája is van. 1240 m magasban a nagyobik, hossza 760 m, szintkülönbség 190 m, átlagos lejtése 31 %. Három hóágyúja van. A 2-es pálya 1211 m magasságról indul, hossza 560 m, szintkülönbsége 80 m, átlagos lejtése 14 %. Két hóágyúja van. A menedékházánál minden korosztály számára sílécek és műanyagszánkók bérelhetők.

Gyalogtúrák

„A hegyekben az ember közelebb van az Istenhez és önmagához” – mondta Hermann Antal néprajzkutató, az Erdélyi Kárpát Egyesület egyik alapítója. A gyalogos turista számára a Görgény számos túra utat kínál. A következőkben néhány fontosabb turistaútvonalat említek meg a Görgény Gyergyó felőli részein.

A Görgényi Kőgombák

(Stâncile Coloape vagy Babele Gurghiului)

Több irányból lehet megközelíteni: Gyergyóvárhegyről a kék pont (elégé kopott), Galócásról a kék kereszt turistajelzésen. Legjobban a maroshévízi Bánffy fürdőtől közelíthető meg. Jelzése kék sáv. A túraút 2,5 óra időtartamú. A fürdőtől balra indulunk a jelzésen. Utunk a Zapoda- és Tyúkász-patak által közrefogott

A kőgombák az Öreg-hegy aljában

Bánffy-platón keskeny erdősávokon és szép tisztásokon át vezet. Kb. 2 óra múlva, miközben találkozunk a Galócásról feljövő kék kereszttel, már látszik előttünk az Öreg-hegy (1634 m) és jobbról a Fancsal (1684 m). Az itteni kis tisztásról irányítótábla jelzi a jobbra, mintegy 150 m-re található sziklaalakzatokat. A szelektív erózió nyomán kialakult piroklasztit (vulkáni törmelékes kőzet) oszlop és gomba formájú alakzatok látványa elbűvölő. Velünk szemben az Öreg-hegy (Bătrâna) teljes nagyságában, lábunk előtt 30-40 m-es szakadékok és a csordogáló Mogyóros-patak.

A Kecske-kő
sziklaletörése –
Gyergyóremete

Kecske-kő túraútvonal

Az útvonal Gyergyóremete központjából, a turisztikai információs irodától indul, és piros háromszög-jelzéssel van ellátva. Hossza 14 km. A 153C úton Görgény-Szászrégen felé az Eszenyő-bükk lábánál levő erdőpásztor-házig és útleágazásig autóval is eljuthatunk (6 km). A jobboldali útleágazáson az Eszenyő-patak hídján áthaladva erdei úton folytatjuk utunkat és mintegy 2 óra után az Erősek laposa nagy tisztáson át érünk fel az 1481 m magas Kecske-kőre, ahonnan pazar kilátás nyílik a Gyergyói-medencére és a környező hegyvonulatokra: déli és keleti irányba a Dél-Görgény, Hagymás, Gyergyói-, Besztercei-havasok és a Csalhó. Északra a Maroshévízi-medence és a Kelemen-havasok, nyugatra a Görgény hatalmas erdőszégei. Tulajdonképpen a már említett Fancsal nagy kráternek nyugati peremén vagyunk, amelynek közepén gyönyörű látvány az 1517 m magas Kereszthegy nevű vulkáni dagadókúp. A Kecske-kő 30 m-es meredek északi falán emléktábla látható, amelyet 2010-ben állított a család és a gyergyói hegyimentők a 2009-ben elhunyt Málnási Csaba emlékére. A nagy természetjáró 1998-ban az Erdélyi Kárpát Egyesület gyergyói osztálya újraalapításának fő kezdeményezője és a gyergyói sísport mozgalom egyik vezetője volt.

A Kecske-kő az erdélyi Kárpátok utolsó hegycsúcsa, amelyet Erőss Zsolt 2012-ben tragikus halála előtt (Kancsendzönga 2013) megmászott. A túraútvonal 2015-2019 között a Remetei Ifjúsági Szervezet, az önkormányzat, a gyergyói EKE-osztály, a gyergyószentmiklósi Dancurás hegyimentő csapat támogatásával uniós követelmények szerint épült ki.¹²

A Hegyesbükk-kilátó

A gyergyóremetei Off Road motoros egyesület 16 tagja létesítette 2008-ban. A 955 m tengerszint feletti Hegyesbükkön 8 m magas és 4 m széles napelemes fémkeresztet állítottak padokkal és asztallal. A kilátás gyönyörű. Látható a medence keleti és déli része, a Gyergyói-havasok, a Hagymásból a Nagy-Hagymás-csúcs (1792 m), a Fekete-Hagymás és a Likas. Búcsújáró hely is lett minden év pünkösdöt követő vasárnapján. Gyergyóremete csutakfalvi részéről közelíthető meg, a csutakfalvi aszfaltúton a második baloldali útleágazásnál a Fenyő utcán kimenve mezei

12 LACZKÓ-SZENTMIKLÓSI Árpád: *Elkészült a Kecske-kőre vezető túraútvonal*. In: *Képes vagyok*. (2019) 12 sz.

úton, alig egy órai gyaloglás után. Turistajelzés nincs, de az utolsó házakat elhagyva a hatalmas székelly zászló és a kereszt mindvégig látható.

Délhegy túraútvonal

A Görgény öt nagy krátere közül Csomafalva fölött van a Délhegy – Bodó-hegy – Csudáló-kő – Cigány-kő kaldera. Ez egy ikerkráter, ahol a Délhegy-csúcs a két kráter, a Fűrészlaki- és a Csomafalvi-kráterek közös fala. A Délhegy a Gyergyói-medencéből látható legmagasabb és legimpozánsabb hegycsúcs 1695 m tengerszint feletti magasságban. A már említett Veresvirág sípályától kell kiindulni a kék háromszög-jelzésen, 5-6 órás nehéz túra. A Délhegy csúcsáról látható a Gyergyói-medence, a Hargita és a Gyergyói-havasok, északra, a legtávolabb a Kelemen. Jobb időkből kilátója is volt. Ma már a felnövő fenyők miatt meg kell keresni a kilátási helyeket.

A csomafalvi Kőzúgó-vízesés

Csomafalva központjától balra vezető úton jól követhető sárga pont-jelzésen, a Kis-Somlyó pataka mentén haladva mintegy 10 km után (autóval is járható) érjük el a Kőzúgó-vízesést. Az irányítótáblánál az út bal oldalán korlátos falépcsőkön ereszkedhetünk le a vízeséshez, amely nem a nagysága miatt (3,5 m), hanem, amint Orbán Balázs is írta, vadsága miatt látványos. A lépcsőket és a felette levő hidat 2012-ben 12 építészhallgató tervezte és építette kalákában.¹³

Következtetések

A Görgény gyönyörű tájait majdnem kizárólag gyalogosan lehet elérni. A csodálatos látvány mellett a turistának hirtelen adódó nehézségekkel is kell számolnia. Vannak helyek, ahol a kirándulónak az az érzése, hogy itt még ember nem járt. Olyan övezetekben, mint pl. a Doborló-Gropsóra-Fancsal vagy a Bătrâna Laposnya felőli oldala csak nagyobb csoporttal (legalább 4 személy) tanácsos járni, mert különben a kellemesnek ígérkező kirándulás túlélési túrává változhat. Felejthetetlen marad számomra, amikor társaimmal a Laposnya

¹³ Forrás: www.csomafalva.info

– Kis-Mezőhavas vidékén délután 2 órától másnap délután 4 óráig 18-20 ki-lós hátizsákokkal szél döntötte fákon mászkálva nem találtunk vizet. Sajnos a Görgényi-havasok Gyergyó felőli része mintha a turizmus elhagyott gyermeke lenne. Nincsenek kilátók, elkezdett és évek óta félbemaradt turistajelzéseket látunk. A Bakta-nyereg és a Bucsín között a valamikori turistajelzés ma már csak emlék. A Somlyó-mezein kívül máshol nincs védkunyhó. A Parajd-Borzont közötti ún. Sóútja nincs kellőképpen kijelezve. A Bucsín-tetőn az út mellett levő Kis-Küküllő forrás nincs kitáblázva és ismertető szöveggel ellátva. A Bucsín-tetőn nincs vezetékes villanyáram-hálózat. Váratnak magukra a kijelölt kerék-párutak, pihenőkkel és abrakolási lehetőségekkel ellátott lovas utak. Ellenben néha hangosak az erdők a homokfutók (ATV), motoros szánok és a láncfűrészek dübörgésétől. A turizmus fejlesztéséhez vannak adottságok, amelyek nem változnak: vízesések, tavak, barlangok, hegycsúcsok, stb. Talán egy millió év után is létezni fognak. Ahhoz, hogy ezek a turista számára hozzáférhetőek, megkö-zelíthetőek legyenek, több tényező összjátéka szükséges: útinfrastruktúra, ön-kormányzatok, közbirtokosságok, környezetvédelmi intézmények, turistaszervezetek, magánvállalkozók munkája, stb. Ehhez megfelelő gazdasági, pénzügyi háttér és egyeztetések sora szükséges.

A Görgényi-havasok tájainak bejárása mindenképpen vetekedhet egy látványosabbnak tartott pl. Fogarasi-, Radnai-havasok vagy a Retyezát bejárásával.

Munții Ghurghiu în turismul Gheorgheniului

Vorbind despre atracțiile naturale și turistice ale Gheorgheniului, ne amintim în principal de Lacul Roșu din Munții Hășmaș, Cheile Bicazului, Peștera Șugău din Munții Gheorgheni sau Borsec. Cu toate acestea, obiectivele turistice și oportunitățile turistice din Munții Ghurghiu pot oferi vizitatorului numeroase experiențe. În acest studiu, autorul explorează în mod cuprinzător și prezintă regiunea turistică ai Ghurghiului, prezentând posibile destinații care ar trebui vizitate în Ghurghiu pornind din Gheorgheni: castele de vânătoare, ape termale, pârtii de schi, turism, trasee de drumeție și priveliști. În concluzie, peisajele frumoase ai Ghurghiului se pot ajunge aproape exclusiv pe jos. Din păcate, partea dinspre Munții Ghurghiu către Gheorgheni pare a fi vitregul turismului, se caracterizează printr-o lipsă de priveliști, semne turistice pe jumătate terminate sau neîncepute. Încă mai sunt multe de făcut, de coordonat și lucrat pentru ca atracțiile din Ghurghiu să fie accesibile în mod corespunzător pentru turiști.

The Gurghiu Mountains in Gheorgheni's Tourism

Speaking of the natural and tourist attractions of Gheorgheni, we mainly think of the Red Lake, The Bicaz Gorge in the Hășmaș Mountains, the Șugău-Cave or Borsec. But the sights and tourist opportunities of the Gurghiu Mountains can give the visitor a great deal of experience. In this study, the author introduces the tourist region of Gurghiu, and gives a comprehensive tour of the potential destinations worth visiting from Gheorgheni: hunting castles, thermal waters, ski resorts, hiking trails and lookouts. In conclusion, the beautiful scenery of the Gurghiu Mountains can be reached almost exclusively on foot. Unfortunately, the part of the mountains on the Gheorgheni side seems to be the stepchild of local tourism, characterized by lack of lookout turrets, abandoned or not started tourist signs. There is still a lot of work to be done to make the attractions of Gurghiu accessible to tourists.